

KLASSISK SØNDAG

Ståle Wikshåland
swi@dagbladet.no

Paradisisk

CD: Den har vært godt forhåndsvarslet, og forventningene har vært høye til René Jacobs innspilling av Haydns store oratorium «Skapelsen», som komponisten skrev mot slutten av sitt liv for å sikre seg et navn som skulle bli stående etter at han selv var borte. Slik tenkte han i hvert fall selv om saken, den allerede den gang navngjetne komponisten av instrumentalmusikk på det nye europeiske (særlig engelske) musikkmarkedet. Men i Haydns indre verden var det fortsatt de store orkester- og vokalverkene som gjaldt, når det ble alvor.

FORVENTNINGENE SKYLDES IKKE BARE sånn mer generelt at René Jacobs står ansvarlig for produksjonen, i spissen for Freiburger Barockensemble og RIAS kammerkor, et av de best tenkelige lagene på banen akkurat nå, men springer også ut av erfaringene med utgivelsen av Haydns andre store oratorium, «Årstidene», fra fem år tilbake.

Den var lysende. Det er så visst den nye utgivelsen av «Skapelsen» også, som ytterligere nok kommer til å befeste Johannes Weissers ry som stigende stjerne på det internasjonale musikk-firmamentet.

Basisen ligger i orkesteret, friburgerne, som spiller denne musikken friere og mer variert både med hensyn til rytme og klang enn jeg kan huske å ha hørt før. Det bringer et liv inn i musikken som er en sann fryd. Men både orkesteret og Jacobs har også stor sans for den paradisiske uskyldstilstanden som gjennomsyrrer verket. Det låter helt bokstavelig som musikk for syndefallet; ikke som tilbakevendingen til paradiset men som fryden over aldri å ha blitt drevet ut derfra. Teksten, ferdigstilt av barion von Swieten på basis av en engelsk oratorium-libretto basert på Milton, forteller jo helt bokstavelig en skapelsesberetning uten tegn til noe syndefall. Som religion i opplysningstidens ånd.

JOHANNES WEISSER SOM ADAM (og Raphael) og Julia Kleiter som Eva (og Gabriel) synger umåtelig vakkert. Det eneste som drar ned er koret. De synger fint, men uten tegn til variasjon i klangbildet. Men monotont tror jeg ikke det skulle være, i Haydns paradiset.

FIOLINISTEN JANINE JANSEN ER UTE med ny CD igjen, viet fiolinkonsert av Beethoven og Britten. I forhold til hva vi har hørt av henne tidligere, er det en skuffelse. Beethoven lyder som nok en innspilling, noe Paavo Järvi og Deutsche Kammerphilharmonie gjør lite for å rette på. Det skinner i Jansens fiolinklang i den langsomme andresatsen, resten er godt spilt, men musikalsk lite betydningsfullt like fullt.

Ernest Chausson, Gabriel Fauré og Camille Saint-Saëns er komponistene som skjuler seg bak tittelen på mezzoen Bettina Smiths og piansten Einar Røttingens CD viet franske melodier, «Serres Chaudes».

DET ER EN FIN UTGIVELSE. Fin fordi de har plukket fra de delene av repertoaret der sensualiteten i fransk språk kommer til sin rett, og fin fordi begge treffer den litt nasale velklangen som gjør at man kan varme seg på musikken. Røttingen legger et fint klangteppe om skuldrene på Bettina Smiths mezzo. Den treffer tonefallet i musikken fint, spesielt i legato fraseringen, om mezzoklangen noen ganger blikker over mot det operative. Da brister idyllen, både hos Chausson, Fauré og Saint-Saëns.

Johannes Weisser, Julia Kleiter, René Jacobs

Freiburger Barockorchester,
RIAS Kammerchor
Joseph Haydn: «Skapelsen»
(Harmonia Mundi)

Den «Skapelsen» vi har ventet på

Janine Jansen, fiolin

Deutsche Kammerphilharmonie/London
Symph. Orch; dir.: Paavo Järvi
Beethoven & Britten: Fiolinkonsert
(Decca)

Uten spesielle kjennetegn

Bettina Smith, mezzo & Einar Røttingen, klaver

«Serres Chaudes.
Mélodie Françaises»
(Lawo)

Fransk så det holder

Det var en uvanlig debutkonsert på hovedscenen i Bjørvika i går kveld.

Langt fram

OPPTAKT: Operaens nye musikk-sjef i aksjon i Bjørvika i går kveld.

Foto: Erik Berg/BNO&B

John Fiore dirigerer Operaorkestret

m/Susan Maclean, mezzo
Hovedscenen, DNO&B

Ny musikk-sjef med hendene fulle

Anmeldt av Ståle Wikshåland
swi@dagbladet.no

KONSERT: Da fikk vi operaens nye musikk-sjef, John Fiore, for første gang i fullt format på sin nye hjemmebane.

Det ble altså som konsertdirigent han viste seg fram for første gang på ordentlig, med operaorkestret rigget til på podiet i hovedstadens flotteste akustikk.

Det beste til slutt

Det beste kom til slutt, som eksteranummer: Leonard Bernsteins overtyre til «Candide». Det var i seineste laget, for å si det på den måten. Og det begynte i den andre enden av skalaen, med Stravinskis «Fireworks», der alle innsatsene liksom ramlet på gulvet. Stort mer ukonsentrert kan man

knappt starte en konsert.

Fiore fulgte opp med Berlioz' «La Mort de Cléopâtre», der Susan Maclean sang Kleopatra. Det er på mange måter et obskurt verk, med kriker og kroker og blindveier i fleng. De krever framfor alt presisjon og en evne til å håndtere klangbildet på litt distanse. Det er ikke Fiore sterke side. Han tok det mer rett på, men fikk aldri orkestret til å spille på laget. Framfor alt merket vi savnet av en fulltonende tutti-klang.

Maclean for sin del ble i tyngste laget med sin vibrato, og med tendenser til abrupte crescendi der Berlioz hadde tjent på en mer fleksibel dynamikk.

Klangproblemer

Tutti-klangen har ofte vært operaorkestrets problem, særlig når de løftes ut av orkestergravas omsluttende klangatmosfære og blottstilles på konsertpodiet.

Noen ganger går det bemerkelsesverdig bra, som tidligere i år i Mahler, men også i Mozart – under Alessandrini.

Andre ganger går det ikke bra i det hele tatt, og vi merker savnet av en fulltonende klangkropp.

Det blir en av Fiores stor og krevende oppgaver som ny musikk-sjef og bøte på dette. I så måte var konserten i går bare delvis vellykket. Det er fortsatt mange skritt som skal gås, på veien fram til en orkesterkultur som bærer seg selv.

Det lyktes bedre etter pause, i Richard Strauss' «Don Juan» og forspillene til 3. og 1. akt av Wagners «Mestersangerne». Der fornemmet vi suget hos de store sensorantikerne, og merket at Fiore var mer på hjemmebane. Men han lyktes ikke med å folde ut orkesterklangen. Forspillet til 3. akt av «Mestersangerne» begynte for eksempel med en nydelig formet klang i cello-gruppa, før messingen kom inn og sprikte for all verden. I sum tror jeg ikke fikk ett fullgått strekk der klagen bar. Særlig i fiolinene er spriket påfallende, helt gjennomgående.

Så det er oppgaver som venter, i fleng, på operaens musikk-sjef, også etter debuten i går kveld.